పెన్సిలిన్ పోయింది

అలా తనెంత సేపు ఆ వరండాలో కూర్చున్నదో ఆ ముసలమ్మకి తెలీదు కాని సరిగ్గా ఒక గంట గడిచేక హాస్పిటల్ తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. తను మొక్కిన దేవుడు స్వయంగా వచ్చి తనకోసమే గుడితలుపులు తెరచి దర్శనమిచ్చినట్టనిపించిందామెకి, ఆలస్యం చేస్తే తన దేవుడు మాయమై పోతాడేమోనన్న ఆతృతతో భుజం మీదనున్న పిల్ల బరువుకి తూలుతూ ఆమె లోపలికి వెళ్ళింది.

అప్పటికే కుర్చీలో కూర్చొని తలొంచుకొని ఏదో రాసుకుంటున్న డాక్టరు రాజేశ్వరరావు తలెత్తకుండానే అడిగేడు.

“పేరు ?”

ముసల్ది మాట్లాడలేదు. పసిదానికి తెలివిలేదు.

జవాబు రాకపోవడంతో తలెత్తి చూసేడు డాక్టరు. ఎదురుగా నిల్చున్న ముసలమ్మ పుట్టగానే చచ్చిపోయి ఎదిగి, ముసలైపోయిన శవంలా వుంది. చచ్చిపోయిన పాదు చివర్న వేలాడుతున్న ఎండు కాయలా ఆమె భుజాన వేలాడుతోంది ఓ పిల్ల. ఆ పిల్లకి నాలుగేళ్ళ వయసూ, నాల్రోజులజ్వరమూ

ఉన్నాయి. మునుముందు తను పడవలసిన బాధలన్నీ ఎదురుగా కన్పిస్తున్నట్టు అనిపించి చూడలేక భయపడిపోయినట్లు, ఆ పిల్ల కళ్ళు వెనుతిరుగుతున్నాయి. జబ్బు ముసలదానికీ, పిల్లకీ అన్నట్టు ఆశ్చర్యపోయేడతను. ఇద్దరూ "కంపు జబ్బు" చేసినట్టు దుర్వాసన కొడుతున్నారు

"ఏమిటి సుస్తీ?"

"నాల్రోజులై ఒళ్ళు కాలిపోతున్నాది. ఎడవలా పడిపోనాది పిల్ల."

స్టెత్ తీసుకొని లేచాడతను. "ఏమవాతుంది నీకీపిల్ల?" అని పరామర్శిస్తూ.

పరీక్ష పాసై పదినెల్లూ, ఈ తాలూకా హాస్పిటల్లో చేరి ఆరు నెలలే అయినప్పటికీ తన మీదున్న ముగ్గురు పెద్ద డాక్టర్లకంటే తాను పాప్యులర్ అయిపోవాలని అతని ఆశ.

"కూతురు...మిగిల్చి పోనాది."

ఆ పిల్ల చనిపోయిన ఆమె కూతురు మిగిల్చిపోయిన మచ్చ. ఆమె కలల పంట.

పరీక్ష చేస్తున్న అతనికి ఆ పిల్ల ఊపిరి వడగాల్లా తగిలింది. జ్వరం చాలావుంది. దగ్గటానికి ఓపిక లేసి ఆ పిల్ల చిన్నగా కెవ్వుతోంది. చూడగానే అర్థమైపోయిందతనికి – అది న్యుమోనియా అని.

వెంటనే ప్రిస్క్రిప్షన్ రాయబోయి ఏదో డైలమాలో పడినవాడిలా ఆగిపోయేడు.

చాలామంది డాక్టర్లు చాలాసార్లు డైలమాలో పడతారు. ఫలానా వాడికి ఎంటెరిక్ ఫీవరా ? వైరల్ ఫీవరా ? ఆరో నెంబరు బెడ్డుకి గేస్ట్రిక్ అల్సరా ? స్టమక్ కేన్సరా ? అని జబ్బుల విషయంలో పడవచ్చును. మూడో నెంబరు ముసలతని కడుపునొప్పి మందుల్తో తగ్గుతుందా ? సర్జరీ చేసేయాలా ? పదో నంబరు పంచకళ్యాణ్ణి పైన్‌ఫుల్ పీరియడ్సికి "ఈస్ట్రోజన్స్" ఇవ్వాలా ? యుటరెస్ పీకేయ్యాలా ? అని వైద్యం విషయంలో పడవచ్చును మందులు కొనుక్కోలేని ముష్టి పేషెంట్లకి శాంపులిచ్చి పుణ్యం కట్టుకోవడవా ? వాటిని షాపులకి తోలేసి వాళ్ళని కర్మ వదిలేసి పాపం పోసుకోవడవా ? అని పాపపుణ్యాల విషయంలో పడవచ్చును అదే యే కుర్రడాక్టరో అయితే తనతో తిరిగిన పిల్లకి పూలదండ వేయాలా ? అమ్మా నాన్నా కుదిర్చిన అమ్మాయికి పసుపు తాడు కట్టాలా ? అని ప్రేమ డైలమాలో పడవచ్చును. తన కూతుర్ని మెడిసిన్ చదివించాలా, మేనరికం చేసేయాలా ? మరో పెద్ద డాక్టరు పిల్ల డైలమాలో పడవచ్చును. డాక్టర్లు కూడా మనుషులే కాబట్టి, ఆదర్శంగా బ్రతకాలా, ఐశ్వర్యంతో బ్రతకాలా ? మంచిగానా, చెడ్డగానా ? అని బ్రతుకు డైలమాలో పడవచ్చును

ఐదేళ్ళ క్రిందట - డాక్టర్ జగన్నాథం సరిగ్గా ఇదే డైలమాలో పడ్డాడు. అప్పుడతను వరండాలోని తన పాత పడకకుర్చీలో పడుకొని పక్కనే వున్న వ్యక్తిని పట్టించుకోకుండా పై కప్పువంక చూస్తున్నాడు. ఆ ప్రక్క వ్యక్తి ముక్కుమూస్తే ముఫ్ఫైయేళ్ళుంటా యనిపిస్తుంది జుత్తు

చూస్తే యనభైపైనే ననిపిస్తుంది. కళ్ళు చూస్తే ఇరవై లోపు, మీనం చూస్తే పదహారు పైనేనని అనిపిస్తుంది. కాని ఆమె వయసు నలభై. ఆమె జగన్నాథం భార్య యశోద. ఈ యశోదకి కన్న కొడుకులుగాని, పెంపుడుకొడుకులుగాని లేరు. కాని యిద్దరు కూతుళ్లూ, వారికి యింకా పెళ్ళికాలేదే అన్న బెంగ. యిరుపై అవుతుందన్న అవదోనన్న భయమూ ఉన్నా యావిడకి. అంతకు ఐదునిముషాలక్రితమే తన బెంగా, భయమూ అతనితో మొరపెట్టుకొంది.

ఆనాటివరకూ అతని కెలాంటి బెంగా, భయమూ లేవు, హాస్పిటలే అతని ప్రపంచం. డ్యూటీయె అతని వ్యసనం. ఫస్టు తారీఖున జీతం తీసుకొచ్చి భార్యచేతులో పోయడం మినహా అతనికి సంసారంతో ఏమాత్రం సంబంధమూ లేదు, వేళకి అన్నం పెడితే తినడమేగాని, పెట్టక పోతే ఎందుకు పెట్టలేదని కూడా అడిగెరుగడు. అతనికెప్పుడూ ఏ విషయమూ పట్టేదికాదు. "ఏవిట్రా యిదని" ఎవరన్నా దగ్గరవాళ్ళడిగితే ఏదెలా జరగాలో అలా జరుగుతుంది, మనం పట్టుకుంటే ఆగుతుందా! వదిలేస్తే మానేస్తుందా? మనపని మనం చేసుకుంటే సరి" అంటూ ఒక వెర్రి వేదాంతపు నవ్వు నవ్వేవాడు.

ఆ నవ్వు అతనికి చిన్ననాటి నుంచీ ఉంది, అర మార్కు అర్థించకుండా, అతి చిన్న రికమండేషనైనా లేకుండా ఒకటో తరగతినుండి యం. యస్. జనరల్ సర్జరీ వరకూ మంచి మార్కుల్తోనే పాసయ్యేడతను.

తను అందగాడే అయినప్పటికీ అప్సరస భార్య కావాలని కోరుకోలేదు. అక్షరజ్ఞానంలేని తన తల్లిదండ్రులు ఐదో క్లాసు పాసైన యశోదని కుదిర్చినప్పుడు సంతోషంగా పెళ్ళి చేసుకున్నాడు.

అతనికి సంపాదనమీద కూడా అట్టే ధ్యాసలేదు. అంచేతే, సర్వీసులో చేరి పదిహేనేళ్ళయినా సివిల్ సర్జనై ఐదేళ్ళయినా పాతకారు కాదుకదా, చివరికి పదిరూపాయల బేంకెకౌంటు కూడా లేదు.

అలాగని అతనికే కోరికా లేదనుకోవడం పొరపాటు. అతనికున్న ఒక్క కోరికా తను మనిషిగా, డాక్టరుగా పదిమంది చేత మంచివాడనిపించుకోవాలని. అతని కోరికకి అతని భార్య ఏనాడూ అడ్డురాలేదు. అతను రోజులో ఇరవై గంటలు హాస్పిటల్లో గడిపినా కనీసం మిగిలిన నాల్గుగంటలైనా తనతో గడపమని ఆవిడేనాడూ అడిగెరుగదు. పెళ్ళినాడు పుట్టింటివారు పెట్టిన పట్టుచీర తప్ప మళ్ళీ పట్టుచీరని, పందిరిమంచాలనీ కోరలేదు. అర్ధజీతం అత్తారికి పంపించేసినా అదేమని అడ్డుచెప్పలేదు. ఆవిడకున్న ఒక్క కోరికా మెడిసిన్ చదువుతున్న తన కూతుళ్ళిద్దరికీ కాస్త మంచి సంబంధాలు చూసి పెండలాడే పెళ్ళిళ్ళు చేసేయాలని. ఆ కోరిక నెరవేరాలంటే జగన్నాథాన్ని బాధపెట్టక తప్పదు.

తన పిల్లల పెళ్ళి బాధ్యత పూర్తిగా తనదేనని అతని కామె చెప్పేవరకూ తట్టలేదు. తట్టినతరువాత కూడా అతను పెద్దగా బాధపడలేదు. కళ్యాణ ఘడియ రావాలేగాని

పెళ్ళెంతసేపు అనుకున్నాడు. కాని, తానొకటితలిస్తే కాబోయె అల్లుడు మరొకటి తలుస్తాడు.

"అసల్నాకు రెండు లక్షలిస్తామని వచ్చారు. మీ అమ్మాయికూడా డాక్టరే కాబట్టి మా వాళ్ళని లక్షకి వప్పిస్తాను. మా యిద్దరి చదువు అయిపోయింది. కాబట్టి మమ్మల్ని ముందు కొలాలంపూరు, తరువాత అమెరికా పంపించేయండి అక్కడే సెటిలైపోతాం. ఆఫ్కోర్స్, మీరూ అక్కడికే వచ్చేయొచ్చు—రిటైరయ్యాక" అన్నాడు పెద్దమ్మాయిని ప్రేమించిన ఓ రిచ్ డాక్టర్.

"మేమూ లక్షకే వచ్చే వాళ్ళం. కాని మీ అమ్మాయింకా ఫోర్తియిరేకదా! చదువు పూర్తయ్యేదెప్పుడు? ఆర్జించేదెప్పుడూ? మరంచేత ఒకటిన్నరయితే మాకే అభ్యంతరమూ ఉండదన్నాడు. ఓ. పి. హెచ్. డీని కన్నతండ్రి. ఆ కుర్రాడికి ఆరెకరాలపొలమూ, ఆరుమైళ్ళ జుట్టూ తప్ప యింకేమీలేవు

అప్పటి వరకూ బుద్ధావతారంలాంటి జగన్నాథం యివన్నీ విన్నమీదట నరసింహావతారం ఎత్తేసి పెళ్ళివారి పేగులు పీకేసి తన పిల్లల మెళ్ళో వేసేస్తానన్నాడు. అతని వాలకం చూసిన యశోద ముందు భయపడింది. ఆ తరువాత బతిమాలింది. పేగులు పీకినంత మాత్రాన పెళ్ళిళ్ళు కావంది. దానికావసిందీ ఓర్పు, డబ్బూగాని కోపమూ, పేగులూ కావంది. కాబట్టి డబ్బు సంపాదించే మార్గం చూడమంది. ఆనాటి న్నుండి అతను ఆలోచన్లో పడ్డాడు.

మళ్ళీ ఈ రోజు యశోద పిల్లల పెళ్ళి విషయం ఎత్తడంతో అతను డైలమాలో పడ్డాడు. మంచిగా బ్రతికి మన్నై పోవాలా? చెడ్డగానైనాసరే డబ్బార్జించాలా అన్న అతని డైలమాని యశోద కళ్ళల్లో తిరిగిన కన్నీరు "ఎలాగైనా సరే డబ్బే ఆర్జించాలి" అన్న నిర్ణయంగా మార్చింది.

అంతే—

ఆ రోజునుండి హాస్పటల్ క్లబ్బయింది, డబ్బే అతని ప్రపంచమయింది.

ఎవరైనా సరే డబ్బార్జించాలన్న నిర్ణయం తీసుకోవాలేగాని మరిక వాళ్ళకి మంచి—చెడ్డా, గొప్పా—బీదా. నీతి-నిజాయితీ, పాపం—పుణ్యం, ఉచ్ఛం - నీచం, అనే విచక్షనుండదు. జగన్నాథానికూడా యిప్పుడే విచక్షణాలేదు.

అతను పేషంట్లకి బ్రెడ్ లమ్మేడు, బ్లాక్కెంచి బేరాలాడేడు. తోటీలకీ, ఆయాలకి పోస్టింగులమ్మేడు. దొంగ సర్టిఫికెట్లమ్మేడు. మర్డరు కేసుల్లో సాక్ష్యాలమ్మేడు. ఒకటేమిటి? పెళ్ళాం, పిల్లలూ మినహా అమ్మతగ్గవన్నీ అమ్మేడు. డబ్బు సంపాదించటానికి వంద మార్గాలుంటే అతనే ఒక మార్గాన్నీ వదల్లేదు.

దానితో—

అయిదేళ్ళు తిరిగేలోపల అద్దెకొంపని ఐదంతస్తుల మేడ చేసేసేడు. దాని పోర్టికోలో యింపోర్టెడ్ కారుని దించేసేడు బేంకులో అయిదు లక్షలు కూడబెట్టేశాడు.

ఇప్పుడతని పెద్ద కూతురు అమెరికాలో ఉంది.

చిన్న కూతురు స్విడ్జర్లాండులో ఉంది.

యశోద ఎప్పటిలాగే వున్నా ఆమె శోకప్పుడున్న ఒక్కదిగులూ యిప్పుడు లేదు.

జగన్నాథమిప్పుడు డైలమాలోపడే స్థితినుండి D. M. O. గా ఎందర్నో డైలమాలో పెట్టే స్థితికి చేరుకున్నాడు.

* * *

ప్రిస్కిృప్షన్ రాస్తూ ఆగిపోయిన డాక్టర్ రాజేశ్వరరావుకి ఆలోచనలు ఆగలేదు. ఆ జబ్బుకొక్కావలసిన మందు ఆ హాస్పిటల్లో లేదు. బయటుందిగాని ఈ ముసలమ్మకి కొనుక్కొనే శక్తి లేదు. ఉన్నమందే ఇస్తే ఆ జబ్బు తగ్గుతుందో, తగ్గదో? తగ్గకపోతే ఆ పిల్ల బ్రతుకుతుందో లేదో, ఆ పసిది కూడా చనిపోతే ఆ ముసల్ది చచ్చి శపిస్తుందో? ఏవో? కానీ చేసేదేవుంది ఉన్నమందు రాసిచ్చేయడంతప్ప!

ఆలోచనలు ఆపిన రాజేశ్వరరావు కాగితం మీద 'సల్ఫా' బిళ్ళలో మరే 'ఉల్ఫా' బిళ్ళ రాసిస్తూ భగవంతుడికి క్షమాపణ చెప్పుకుంటున్నట్టుగా సన్నగాగొణుక్కున్నాడు.

"పెన్సిలిన్ ఐపోయింది."

మందురాసి ముసలమ్మని పంపించేసినా అతని మనసు చికాగ్గానే వుంది. అసలీ హాస్పటల్లో అవసరానికే మందూ ఉండదేం? ఎప్పుడన్నా ఏదో ఒకటి ఐపోవడం న్యాయమే? కాని ఎప్పుడూ ఏదో ఒకా మందైపోవడమే! ఎక్కడుందీ

మిస్టరీ అనిపించింది ఎంత ఆలోచించినా అర్థం కాలేదతనికి అంచేత ఆ సాయంకాలం అందరూ హాస్పిటల్ గార్డెన్‌లో కూర్చునుండగా అదే మాటడిగేసు కో—డాక్టరు మూర్తిని. అడిగిన తరువాత బాధపడ్డాడు—ఎందుకడిగేనా అని. అక్కడ కూర్చున్న వాళ్ళలో మెడికల్ ఆఫీసర్ మాధవరావుకూడా. ఉన్నాడు.

"ఇందులో రావుగారి మహిమేమీలేదు. అంతా జగన్నాధ మహిమే" అంటూ నవ్వేడు టి. బి. స్పెషలిస్ట్ డాక్టర్ రెడ్డి.

"అంటే" అమాయకంగా మొహం పెట్టేడతను.

రావుగారిని రక్షించడానికా అన్నట్టుగా రెడ్డిగారే మళ్ళీ అందుకున్నారు.

"చెప్తానుండండి ! అన్ని హాస్పిటల్స్‌కి మందు లెక్కడ నుంచొస్తాయి ? గవర్నమెంటునుంచే! గవర్నమెంట్ లీ చిల్లర దుకాణం పెట్టుకూర్చోలేదు. ఏరోజు మందులారోజు మన కమ్మడానికి. అంచేత ప్రతి హాస్పిటల్‌కి వాళ్ళ డిమాండ్‌ని బట్టి. వీళ్ళ వీలునిబట్టి పెన్సిలిన్ కొంటారో పిప్పరమెంట్లు కొంటారో ? కొనుక్కోండని ఎంతో కొంత డబ్బు మొహాన పడేస్తుంది. అంతే. అక్కడితో వాళ్ళ బాధ్యత తీరిపోతుంది. గవర్నమెంటు డబ్బులిచ్చి కంపెనీలు మందు లిస్తే మరికొరతేమిటని మీడౌటు ! అదే జగన్నాధం మహిము, ఎలా గంటారా? మాటవరసకి పెన్సిలిన్ తీసు కుంటాళ్ళు, వన్ థౌజన్డ్ యూనిట్ల్ ఖరీదెంత ? మీకు తెలీదా ? నాక్కూ

సరిగా తెలీదు. ఈ రోజు ధరెంతో సుళువుకోసం రూపా యనుకుందాం. ఫైవ్ డోస్ వయలెంత ? ఐదు రూపాయలా ? కాదు! మూడురూపాయలే! మన జిల్లాకి నెలకి పన్నెండు వేలు శాంక్షనైందనుకుందాం ఆ డబ్బుతో వన్ డోస్ వయల్సు కొంటే పన్నెండు వేల డోసులు ఫైవ్ డోస్ వయల్సుకొంటె ఇరవై వేల డోసులు వస్తాయి. మొదటిది కొంటె కంపెనీ వాడికి లాభం. రెండోది కొంటే పేషెంట్స్ కి లాభం. ఎంచేత నంటే కంపెనీవాడు కొట్టేసే కమీషను సీసాలెక్కనుంటుంది గాని. డోసుల్లెక్కనుండదు. కంపెనీవాళ్ళకి కావలసింది. తమ లాభంకాని, పేషెంట్ల లాభంకాదు. మనపై ఆఫీసర్లకు కూడా పేషెంట్ల శ్రేయస్సుకంటే కంపెనీల శ్రేయస్సే ముఖ్యమై నప్పుడు మనకు మందులైపోతూనే వుంటాయి. మరింక నాచేత వివరాలు చెప్పించకండి" అన్నాడు అక్కణ్ణుంచి లేచి పోతూ.

కుర్ర డాక్టరింకా అసలు విషయం అందలేదన్న సంగతి గ్రహించిన మాధవరావు వివరాలు కూడా చెప్పే శాడు

"మన గురువులు కంపెనీవాళ్ళ దగ్గర కక్కుర్తి పడతారన్నమాట"

—:౦:—